

Рецензия

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор” на Деян Райчев Тодоров, докторант към катедра “ТАО и Снежни спортове” на тема: “Моделиране на тактическа подготовка в детска възраст 10-15 години при скиори слаломисти” с научен ръководител доц. Кръстьо Згуровски, доктор

Рецензент: доц. Петър Янков, доктор

Представеният ми за рецензия труд е с обем от 166 старници, разпределени в четири глави и приложения, с цитирани 91 литературни източника, 10 интерактивни помагала и 13 сайта, онагледен с 86 фигури, 20 таблици и 21 приложения.

Темата на дисертационният труд е актуална, не само поради важността на тактическата подготовка за добрите постижения на скиорите алпийци, а и поради факта, че много малко български автори, към момента, са се решавали да пишат по въпроса.

Дисертацията следва класическата структура за такъв род трудове. Съдържа 4 глави: Глава първа :”Обзор”, Глава втора: “Цел, задачи, методика и организация на изследването”, Глава трета ”Резултати и анализ” и Глава четвърта „Изводи и препоръки”. След тях описва използваната литература и помещава приложенията.

Глава първа логично въвежда в темата, като постановката на проблема е развита в пет раздела, които ясно показват големият обем от извършени проучвания и практически действия.

В тази глава авторът обобщава тактическата подготовка като особено важна страна от подготовката на скиора алпиец. Той доразвива своето виждане като мнение, че тя има място дори в подготовката на скиорите алпийци в най-ранна възраст, както личи от заглавието.

Подробно разглежда въпроси от същността на спортната тактика, като цитира становища на Уткин, разглежда развитието на дисциплината „слалом“, прави характеристика на дисциплината, както и на слаломната техника.

При характеристика на слаломът и слаломната техника, авторът разглежда в детайли промените, които са настъпили в дисциплината като състезателни правила и екипировка.

Естествено и логично се достига до работната хипотеза на автора, според която се очаква да се получат резултати на базата на които да предложи специализирана методика за тактическа подготовка, която да бъде обособена част от учебно-тренировъчния процес.

Глава Втора е „Цел, задачи, методика и организация на изследването“. Целта на изследването е добре формулирана и кореспондира с темата и работната хипотеза. Задачите, които авторът си е поставил, позволяват осъществяване целта на изследването.

В раздел II.3 „Предмет, обект и етапи на изследването“ коректно са определени предметът и обектът на изследването

В заглавието „Субект на изследването“, смятам, че децата старша и младша възраст е по-редно да бъдат определени като контингент на изследването.

Глава Трета „Резултати и анализ“ започва с авторов принос. Тук Тодоров систематизира тактически модели на мислени ориентири, които по-късно удачно използва, за да опише конфигурацията на дъгата в завоя спрямо линията на вратата (ЛВ), както и технически действия – заканване и натиск, спрямо трасиращата линия (ТЛ).

Въпреки приносната стойност на този материал, от номерацията на заглавията не става ясно дали тези тактически модели са раздел от глава III или въвеждат в нея. По същият начин стоят нещата и със

заглавиете „Учебно-тренировъчни пособия и полигони“, където освен това полигони не са разгледани.

В точка III. 1 авторът проучва мнението на експерти относно методът на визуализацията в тактическата подготовка на децата, посредством анкета. Също така той изследва методът на визуализация в естествени условия на терен и извън терен. Прави тактически анализ на елитни състезатели, чрез кинематични характеристики като разглежда съотношението между скорост и времетраене на фазата на управление на завоя. При проучването на експертното мнение за метода на визуализацията, става ясно, че според мнението на треньорите, това е доста важен метод в работата, но общо взето не винаги достатъчно активно прилаган в тяхната дейност. Все пак резултатите могат да бъдат взети предвид с цел бъдещо прилагане достиженията на този докторат.

Като принос и достойнство на настоящата разработката, в тази глава, намирам формулирането на осемте тактически елемента, описани в таблица 3.1. За всеки един от тях по различен повод са ставали коментари, но подредени и систематизирани по важност и трудност, не съм ги виждал. Потвърждение за актуалността на тези тактически елементи са изследванията, които се провеждат на теренни условия. От този експеримент става видно, че концепцията на автора за важността на метода на визуализацията и отношението към подготовката на младите скиори е правилна, имайки предвид подобряването на резултатите във всяко следващо тестиране. Идеята визуализацията да се използва не само през снежните месеци, а и в останалото време, авторът успешно развива в точка 3 от глава трета, където изследва визуализацията в извън теренни условия. Според нас включването на компютърни модели и използването на тези

технологии още повече предизвика интерес и активност при работата със спортисти от тази възраст.

Идеята за тактически анализ на елитни състезатели чрез кинематични характеристики е доста смел подход да се опита авторът, в един толкова труден за стандартизиране спорт като скиите, да въведе измерими критерии за ефективност. Коефициентът за ефективност, който авторът използва тук е поредната новост, която той предлага.

Не става достатъчно ясно как докторантът е изследвал критериите средна скорост от врата до врата и времетраенето на фазата на управление в завоя, както и тяхното отношение към величината на коефициента на ефективност. Бих желал това да бъде изяснено по-детайлно.

В точка 5 на глава трета, озаглавена „Методика за оптимизиране на скоростта и линията на движение по слаломно трасе при деца (10-15 г.), авторът провежда две контролни изследвания по методиката използвана при световния елит, като отчита, съгласно въведените в предното изследване критерии подобряване на резултатите при изследваните лица. Тези по-добри резултати Тодоров отдава на проведените моделни тактически тренировки. Същите авторът предлага в точка 6 на глава трета. Тези модулни тренировки са поредният принос на Деян Тодоров, които обаче смятам, че не са на мястото си.

Изводите, до които авторът достига имат отношение към резултатите и анализът на изследването. Предлагам номерацията на изводите и номерацията на препоръките да бъде самостоятелна.

Въпреки направените критични бележки, смятам че дисертационният труд на Деян Тодоров има много достойнства и значителни приноси към спортната тренировка. Част от забележките са свързани с техническо оформление на материала, което по никакъв

повод не намалява значимостта на труда и достигнатите резултати. Във връзка с горното, предлагам работата да бъде оценена по достойнство и допусната до официална защита.

Рецензент:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'P. Yanov', written in a cursive style.

/доц. Петър Янков, доктор/